

**YATIRIMLARDA DEVLET YARDIMLARINA YÖNELİK
YENİ SİSTEM ÖNERİSİNE İLİŞKİN
TÜSİAD GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ**

**23 MART 2009
TS/SHT/2009-11**

Teşvik araçlarına yönelik öneriler:

KDV istisnası

KDV istisnasının sadece makine ve teçhizata ve ithalata yönelik olarak değil, Türkiye’den alınan mal ve hizmetleri de (işçilik dahil) kapsayacak şekilde bütün yatırım için yapılması gerekmektedir.

Yatırımlar için ödenen ve KDV istisnasının dışında kalan KDV, yatırım tamamlandıktan makul bir süre sonra (1 yıl), işletmenin yarattığı katma değerden mahsup edilecek bir KDV matrahı çıkmaya bile şirkete geri ödenmelidir.

Vergi indirimi

Yatırımın yapılma süreci sonu beklenmeden vergi indirimi uygulanması, yeni yatırım kararlarının alınmasını ve uygulanmasını teşvik edecektir. Bu çerçevede, mevcut bir şirketin yeni bir yatırımı kapsamındaki durumlarda yatırım yapılırken gerçekleşen mevcut kazanç üzerinden vergi indirimi yapılması önerilmektedir. Vergi indiriminin yatırım sırasında verilmesinde suistimalleri önlemek için, bahse konu yatırımın mücbir sebepler olmaksızın gerçekleşmemesi durumunda cezai yaptırımlar uygulanabilir.

Yatırımlara her türlü vergi ve resim harcı istisnası sağlanmalıdır

SSK prim desteği

İşsizlik ile mücadele çerçevesinde şehir bazında işsizlik oranı değerlendirilerek orantılı bir biçimde SSK prim desteği verilmeli ve bu, kalkınmada 1. ve 2. bölgelerde de “çeyrek” oranında uygulanmalıdır.

Global mali krizin ülkemize imalat sanayiine olan etkileri göz önünde bulundurularak, SSK prim desteği 2011 sonuna kadar bütün bölgelere “tam” olarak uygulanmalı, 2012’den itibaren ise önerilen şekilde gerçekleştirilmelidir.

Nakit desteği

Kalkınmada öncelikli sırada yer alan 3. ve 4. bölgedeki yatırımlara suistimale mahal vermeyecek şekilde düzenlenmiş eski kaynak destekleme primi benzeri nakit desteği uygulanmalıdır.

Faiz indirimi ve nakit desteği, nakit olarak ödenmek yerine işletmenin devlete ödediği vergilerden (devlete olan sorumluluklarına) mahsup edilmesi yoluyla yapılmalıdır.

Faiz indirimi

Faiz indirimi, kullanılan kredinin kaynağına bakılmaksızın verilmelidir.

Teşvik bölgelerine yönelik öneriler:

Bölgesel kalkınmada en gelişmiş 1. ve 2. bölge arasındaki farkların daha net bir biçimde ayrıştırılmasında fayda görülmektedir. Bu çerçevede 2. bölgeye faiz desteği ile prim desteği “çeyrek” olarak uygulanmalı ve yatırım yeri desteği verilmelidir.

Manisa’nın gelişmişlik düzeyine göre 1., Gaziantep’in de 2. bölgeye alınması önerilmektedir.

Sanayi kümelenme projesi kapsamına giren sektörler birden fazla teşvik bölgesine yayılmışsa, bu sektörlerin hangi kalkınma bölgesi içerisinde oldukları konusunda ayırım yapılmaksızın teşviklerden eşit oranda yararlandırılmaları sağlanmalıdır.

Büyük Proje Yatırımlarına Yönelik Öneriler:

Büyük proje yatırımlarına yönelik olarak sektör ayırımına gidilmemesi tercih edilmelidir. Bu yaklaşım yerine belirlenecek bir tutarın üzerindeki yatırımlar büyük proje yatırımları kapsamına alınarak KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, Kurumlar/Gelir Vergisi İndirimi ve Yatırım Yeri Tahsisı teşviklerinden yararlanmalıdır. Bu tutarın 500 milyon YTL olması önerilmektedir.

Ancak, büyük proje yatırımlarına yönelik sektörel ayırım yapılması hususunda bir irade var ise, büyük proje yatırımlarına ilişkin sektörler “enerji”, “gıda sanayii” ve “savunma sanayii” gibi ülke kalkınmasında önem taşıyan sektörler de makul asgari yatırım limitleri tespit edilerek eklenmelidir.

Transit Boru Hattı Taşımacılık Hizmetleri

Transit boru hattıyla taşımacılık çok spesifik ve girişi tahditli bir sektördür. Bu çerçevede, bu sektör genel teşvik kapsamında değil, özel teşvik kapsamında değerlendirilmelidir. Öte yandan eğer teşvik kapsamında tutulacaksa da asgari yatırım limiti tespit edilmelidir.

Motorlu kara taşıtları imalatı

Öngörülen metin çok kısıtlayıcı ve dünyadaki eğilimleri gerektiği kadar yansıtmayan bir metin izlenimini vermektedir. Dolayısı ile aşağıdaki şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

Asgari 250 Milyon YTL tutarındaki;

“Yeni ve ileri teknoloji ile Ar-Ge çalışması gerektiren, katma değeri yüksek, ülkemizi üretim ve tasarım merkezi konumuna getirerek uluslararası rekabet gücü kazandıracak, istihdamı artırıcı, dış ticaret açığını azaltacak, ekonomik ölçeklerde kapasite yaratıcı ve yeni model motorlu taşıt aracı üretimine yönelik yatırımlar,

Büyük ve yeni yatırım tanımlarına uygun tek yatırım projesi altında, ana sanayi yatırımları ile tedarik zinciri içindeki yan sanayi firmaları tarafından yapılacak sözleşmeye dayalı ve ana sanayici kanalı ile yapılacak müracaatlara istinaden gerçekleştirilecek asgari 1 Milyon YTL tutarındaki yatırımları” şeklinde değiştirilmelidir.

Madencilik yatırımları

Madencilik yatırımlarına ilişkin olarak büyük yatırımlar çerçevesinde bir rakam belirtilmemiştir. Bahse konu sektör yatırımlarına ilişkin yatırım tutarının belirtilmesi soru işaretlerini önleyecektir.